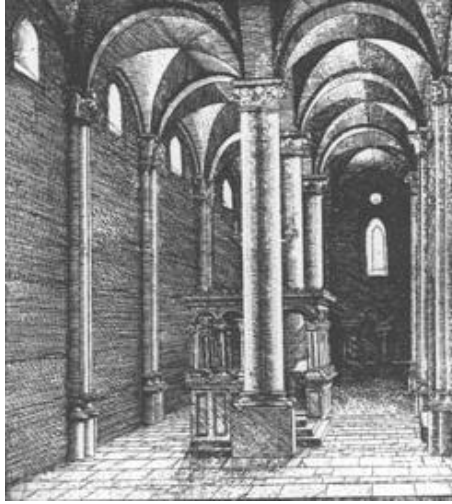

Unit 5: Sexuality

A Hasid in Medieval Garb Piety and Popular Religion in Ashkenaz and Beyond

Dr. Rachel Furst
Drisha, Spring 2023

Sefer Hasidim (Parma), no. 206-207

“It is a time to act for the Lord...” (Ps. 119:126). Even though the Torah said “A woman must not put on a man’s apparel, nor shall a man wear woman’s clothing” (Deut. 22:5), if enemies besiege the city or if they are traveling on the road, and if they (i.e. the enemies) know that they are women, they will rape them – they should travel in men’s clothing, and even with a sword, so that they will think they are men...

There was an incident with a very pretty woman, who was traveling on the road with her husband, and she made herself a beard from the hair of her friend and put it on her face, so that anyone who saw her thought she was a man. And she was saved. And this is like boys who don’t [yet] have a beard and wear women’s clothing to be saved, or Christian clothing to deceive the enemies...

ספר חסידים (פרמא), ס' ר"ו-ר"ז

עת לעשות ליי' הפרו תורתך אע"פ שאמרה תורה לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה אם צרו אויבים על העיר או אם הולכים בדרך ואם יודעים שהם נשים ישכבום ילכו במלבוש איש ואף בחרב כדי שיהו סבורים שהם...

מעשה באשה יפה מאד שהלכה עם בעלה בדרך ועשתה לה משער חבירתה זקן ושמה בפנים שלה והרואה אותה היה סבור שהיתה איש ונוצלה וכגון בחורים שאין להם זקן וילבשו בגדי נשים להנצל או לבוש נכרי להתעות האויבים...

Sefer Hasidim (Parma), no. 261

If a woman is walking on the road and hears that she might encounter gentiles and is worried that they might rape her, she should disguise herself as a female religious woman (*komeret*, lit., priestess) so they won't rape her. And if she heard that Jewish thugs might harm her, she may dress like a gentile woman, threaten to betray them, and cry for help before they (the Jewish thugs) attack. [All of these actions are permitted] so the gentiles will help her, even if they kill the (Jewish) thugs.

ספר חסידים (פרמא), ס' רס"א

והאשה שהולכת בדרך ושמעה שפוגעין בה גוים ויראה פן ישכבו עמה יכולה ללבוש את עצמה ככומרת כדי שיהו סבורים שהיא כומרת ולא ישכבו עמה ואם היא שמעה שפריצי ישראל יפגעו בה כמו כן מותרת ללבוש מלבוש נכרית ולומר היא גויה ולומר היא תצעוק ותלשין עליהם ויכולה לצעוק קודם כדי שיבאו גוים לעזור לה אע"פ שיהרגו את הפריצים.

Sefer Hasidim (Parma), no. 260

“All who see them shall recognize that they are a stock the Lord has blessed” (Isa. 61:9). How so? Israel (a Jew) should say: “Even if soldiers come they (the Jews) should not stitch crosses on their clothes nor make themselves look like priests, nor place crosses in their homes, nor have their heads in the manner of priests and monks, so non-Jews might think that they are not Jewish.” And if the non-Jews come through (the area) to hurt Jews and the non-Jews go to a house of idol worship, the Jews should not join them, so they will think that they (too) are gentiles. For it says [in Scripture]: “If we forget the name of God and spread forth our hands to a foreign god” (Ps. 44:21).

ספר חסידים (פרמא), ס' ר"ס

ובגוים לא יתחשב כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יי' כיצד שלא יאמרו ישראל אם באים חיילים שלא יעשו על בגדיהם שתי וערב ושלא יעשו עצמם כאילו הם כומרים שלא ישימו על בתיהם שתי וערב ושלא יגלחו בגובה הראש ככומרים וגלחים שיהיו הגוים סבורים שהם גוים ואם גוים עוברים ופוגעים בהם יהודים והגוים הולכים בבית ע"ז לא ילכו היהודים עמהם שיהיו סבורים שהם גוים שנאמ' אם שכחנו שם אלהינו ונפרוש כפינו לאל זר וכת' ויבא יהוא ויהונדב בן רכב בית הבעל ויאמר לעבדי הבעל חפשו וראו פן יש פה עמכם מעבדי יי' כי אם עבדי הבעל לבדם כי היו יראים פן יהיה מעבדי יי' עמהם מיראת המלך.

Sefer Hasidim (Parma), no. 203

During a persecution, one (Jewish) man donned Christian garb and escaped, since they (the non-Jews) thought he was a Christian. He (later) asked if he needed to repent for [the sin of wearing] mixed cloths (sha'atnez). They told him: "Since you [should have] considered this in advance by purchasing [Christian] clothes and repairing them with threads that were not linen, you should repent."

ספר חסידים (פרמא), ס' ר"ג

מעשה היה בשעת השמד לאחד שלבש מלבוש נכרי {ולבש} וברח כסבורים שהוא גוי ושאל צריך אני כפרה על שעטנז אמרו לו כיון שמתחילה השבת כך היה לך לקנות מלבוש ולתקן בחוטין שאינן של פשתן וצריך כפרה.

Sefer Hasidim (Bologna), no. 9

The main strength of the pious man from beginning to end is that even when scoffed at he does not forsake his piety, his intent is for heaven's sake and he does not look at the countenances of women: especially so among other men where women are customarily seen, for example, if he has been in the wedding hall where the women were garbed in choicest ornaments and all were gazing but he did not stare, for that he will merit the great good that is stored, as it is written, *Which thou hast laid up for those that fear thee* (Ps 31.20). And his eye will be satiated with the Divine Glory... For this reason it is best for someone when he meets a woman, whether single or married, whether gentile or Jewish, whether she be of age or a minor, to abstain from looking at her. Thus do we find in Job (3.1), *I have made a covenant with mine eyed; how then should I look upon a maid*. And thus it is written in the book of Ben Sirach, "Avert your eyes from a beautiful woman, lest you stumble and incur penalties for her." So Is 33.15, *And shuts his eyes from looking upon evil*, refers to him who gazes not upon women at the time when they stand by their wash. When they wash their garments and lift their skirts so as not to soil them, they reveal their legs, and we know a woman's leg is sexually provocative and so said the sage, "Nothing interposes better before desire, than closing one's eyes."

ספר חסידים (בולוניה), ס' ט'

ועיקר חוזק החסידות מתחילה ועד סוף אף על פי שמתלוצצים עליו אינו מניח חסידותו וכוונתו לשמים ואינו רואה פני נשים בפרט בין אנשים אחרים שכולם רואים הנשים כגון שהי' בבית החופה שהנשים שם מלובשות עדיים והכל מסתכלין והוא אינו מסתכל לפיכך יזכה לרב טוב הצפון כמ"ש אשר צפנת ליראיך (תהלים ל"א כ) ועינו תשבע מזיו השכינה מלך ביפיו תחזינה עיניך (ישעי' ל"ג י"ז). לכן טוב לו לאדם כשפוגע באשה הן פנויה הן נשואה הן ארמית הן ישראלית הן גדולה הן קטנה להעביר פניו מלהסתכל בה שכן מצינו באיוב (ל"א א') ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה. וכן כתיב בספר בן סירא העלם עיניך מאשת חן פן תלכד במצודתה וכן עוצם עיניו מראות ברע (ישעי' ל"ג ט"ו) זה שאינו מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה כשמכבסות בגדיהן ומגביהות את לבושיהן שלא יטנפו ואז מגלות שוקיהן ושוק באשה ערוה וכן אמר החכם אין חוצץ בפני התאוה כעצימת עינים.

Sefer Hasidim (Parma), no. 53

The third one said: I love a woman who is married, and my love for her is as strong as death. I walked with her when her husband was on a journey, and she loves me greatly too. I hugged and kissed her and fondled her whole body, but I did not have intercourse with her. I regarded all my kisses and caresses as if they were between two men or two women, for I intended to conquer my desire. I burned with desire to have intercourse with her, but my desire did not overcome me... I behaved this way for days and years, and I could have done with her whatever I wished, since we both lived in the house and her husband journeyed to a distant land and could not prevent me from doing what I wished, including to have intercourse with her. Yet I refrained from doing so for the sake of God, but I permitted myself fondling and kisses. But I did not enjoy them for my heart was set on having intercourse with her. And I did this for years in order to receive reward... And now I ask you whether I need to perform acts of penance or if I will receive a reward, for I am pure from any transgression.

ספר חסידים (פרמא), ס' נ"ג

אמר השלישי אני אהבתי אשה אחת והיא אשת איש ועזה לי כמות אהבה והלכתי עמה והבעל הלך לארץ מרחק וגם אוהבת אותי ביותר ואחבקנה ואנשקנה ואמשש כל גופה ולא בעלתי וכל הנישוקים וחיבוקים לא היה בעיני אלא כזכר בזכר וכנקבה בנקבה שלא היה יצרי על זה אלא מתכוין הייתי כדי שיתגבר יצרי עלי והיה לבי כאש בנעורת וכאש בוערת לבעול ולא היה יצרי מתגבר עליה אלא כשהייתי מחבקה וממשמש עליה וכן עשיתי ימים ושנים והיה בידי לעשות עמה כל רצונו כי היינו שנינו דרים בבית והבעל הלך לארץ מרחקים ולא היה מוחה בידי כל מה שחפצתי ואפילו לבעול ומנעתי בשביל הקב"ה שלא לבעול אבל חיבוקים ונישוקים לא מנעתי ולא נהניתי מהם כי לא היה לבי כי אם לבעול וזה עשיתי כמה שנים לקבל שכר... אמ' הבחור על זה אני שואלך אם צריך אני תשובה וכפרה על זה... ואם נקבל שכר שהרי ניצולנו מעבירה.

Sefer Hasidim (Parma), no. 58

Go and learn from a gentile prince. Once there was a ruler territory people gathered at a large fair. They came from everywhere, and all on the same day. Many prostitutes also flocked there, and the prostitutes had a procuress. The ruler said to his servant, "Take a large sum of money and hire all the prostitutes because tomorrow people will come to the fair. After you have hired all of them and given everything they want, put them all in a house, prepare a comfortable bed for each, give them food, drink, and wool to work, and guard them until the fair is over. Then send them home." The servant went and spoke to the procuress, "I will give your women everything you wish - above and beyond what you would normally earn." And he gave her everything she stipulated. He brought the prostitutes to a house and guarded them there. When the fair was over, he brought them back to town. He did this every time there was a fair that attracted prostitutes. And how much more so should a Jew, who must keep his distance from those who sin! Therefore God commanded: *There shall be no harlot among the daughters of Israel* (Deut 23.18). And it is written, *Visit your neighbor sparingly* (Prov 25.17). Consider: If there are two friends in business together, and one of them has a beautiful wife, better that he should to your house [than you to his].

ספר חסידים (פרמא), ס' נ"ח

צא ולמד מן שר \$של\$ גוים הגמון אחד היה ובמקומו היה שוק גדול והיו מתקבצים מכל מקומות באותו יום ונקבצות שם זונות הרבה ולאותם זונות היתה גברת אחת על כולן אמ' ההגמון לעבדו קח ממוני הרבה ותשכיר כל הזונות כי מכר יבאו לשוק ולאחר שתשכיר כולן כמו שירצו תכניס כולן בבית אחד ותציע לכל אחת מיטה יפה ותן להם לאכול ולשתות ומלאכת צמר ותשמרם עד שיעבור השוק ותשיבם למקומן הלך ודיבר אל הגברת של הזונות ואמ' לה כל מה שאת חפצה אתן לנשים שליך יותר ממה שתרויחו ונתן לה כל מה שאמרה והכניס כולם בבית אחת ושמרם לאחר שעבר השוק השיב כולם לעיר כך היה עושה כל זמן שהיה השוק והזונות באות על כן כל שכן ישראל שצריכין לעשות סייג וגדר מעשה עבירה על כן צוה לא יהיה קדישה מבנות ישראל כתיב הוקר רגליך מבית ריעך הרי שני חבירים בסחורות לאחר אישה יפה מוטב שהוא יבא לביתך.

Bodleian Library (Oxford), Hebrew Ms. 1566, fol. 178a

If they do not know how to write, they will be forced to request men to write their receipts for pledges when they lend money. They will be alone with those men who write for them and they may sin, and this will be my fault, for whenever it is in one's ability to construct a fence for sin and one does not do it, it is as if one has caused it, as it is written in Hosea 4:13: "I will not punish your daughters when they commit harlotry, nor your daughters-in-law when they commit adultery," because it is the fathers who have been the cause. And even if they do not sin, they may think about it. Moreover, he did not want them to acquire a bad reputation, and thus he taught them to write receipts for pledges, and he taught them that whenever it was time for their immersion they should not delay, for when her husband desires her she should be ready, so that he will not engage in bad thoughts, and so that she will preserve him from all such fantasies.

הספריה הבודליאנית (אוקספורד)

Sefer Rokeah (Eleazar b. Judah), Hilkhhot Teshuva, no. 14

One who has sexual relations with his wife while she is a *niddah* must fast for 40 days in a row and [submit to] lashes every day. And he should not eat meat or drink wine, and he should not eat warm food or bathe on these days...

But after she immerses [in the *mikveh*], he should give her pleasure and embrace her and kiss her and sanctify himself with sexual intercourse. He should not use foul language and should not see in her anything contemptible, but should rather arouse her with caresses and with all manner of embracing in order to fulfil his desire and hers, so that he doesn't think of another, but rather only of her, since she is his intimate partner, he should display affection and love toward her.

ספר רוקח, הלכות תשובה, ס' י"ד

הבא על אשתו נדה יתענה מ' יום רצופין וילקה בכל יום ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא יאכל מאכל חם ולא ירחץ באותן הימים...

ולאחר טבילתה ישמחנה ויחבקנה וינשקנה ויקדש עצמו מתשמיש המטה ולא ינבל פיו ולא יראה בה דבר מגונה אך ישעשע במשמושי' ובכל מיני חיבוק למלאות תאוותו ותאוותה שלא יהרהר באחרת כי אם עליה כי היא אשת חיקו ויראה לה חיבות ואהבות.

Sefer Hasidim (Bologna), no. 14

The root of loving God is loving God *with all your heart* (Deut 6.4) . . . And the joy of this love is of such intensity and so overpowers the heart of those who love God, that even after many days of not being with his wife and having a great desire for her, in the hour that a man ejaculates he does not find it as satisfying as the intensity and power of loving God and finding joy in his Creator . . . He must love the Creator with a great and strong love until he becomes sick because of his love, as the man who is love-sick for the affections of a woman and reels constantly because of his love, when he sits, rises, goes and comes, also when he eats and drinks. He neither sleeps nor slumbers because of this love. Greater than this should love of the Creator be in the hearts of those who love him and they should be absorbed in it constantly, as we were commanded, *with all thy heart, with all thy soul* (Deut. 6:4).

ספר חסידים (בולוניה), ס' י"ד

שורש אהבת ה' ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך (דברים ו' ד') ושמחת האהבה כך היא עזה ומתגברת על לב אוהבי ה' שאפי' ימים רבים שלא בא על אשתו ויש תאוה מרובה כנגדה ובשעה שיורה כחץ אינו נהנה כנגד תגבורת ותוקף יראת ה' ושמחת בוראו... וצריך לאהוב את הבורא אהבה עזה ורבה עד אשר יחלה לאהבתו כאדם החולה לאהבת אשה והוא שוגה תמיד באהבתו בשבתו ובקומו בצאתו ובבואו גם בעת מאכלו ומשתהו לא ינום ולא יישן מפני אהבתה יותר ויותר מזה תהי' אהבת הבורא בלב אוהביו ותמיד ישגו בה כמו שצונו (דברים ו' ד') בכל לבבך ובכל נפשך וגו'